

Гажук-Котик Л. Г.

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

СЛОВОЗМІНА ЗАЙМЕННИКА В УКРАЇНСЬКИХ ГОВІРКАХ ПІВНІЧНОЇ БУКОВИНИ (ЛІНГВОГЕОГРАФІЧНИЙ АСПЕКТ)

Стаття присвячена функціонуванню діалектних норми в українських говірках Північної Буковини, які є досить стійкими, хоч і зазнали певних змін під впливом літературної мови, проте залишаються надійним джерелом для мовознавців у подальших дослідженнях.

З'ясовано, що на сучасному етапі розвитку української мови на території Північної Буковини спостерігається співвіднесення літературної мови та говіркового мовлення, відбувається процес входу в ужиток паралельно з діалектними лексемами та граматичними формами літературно-нормативних варіантів. Фіксація специфічних діалектних форм, свідчення їх трансформації набувають у наш час особливої актуальності як для збереження мовних скарбів, так і для збагачення української літературної мови. А лінгвогеографічне дослідження діалектного простору дає нові, ще не виявлені досі навіть у найдокладніших діалектологічних працях можливості – вивчити елементи діалектного мовлення, які перебувають в русі або, навпаки, поступово стабілізуються. Лінгвістичні карти дозволяють виявити ядра та периферії діалектних просторових форм.

У статті здійснено спробу дослідити систему займенникової словозміни в українських говірках Північної Буковини, що представлена семантичними розрядами займенників, функціонування яких підкреслює співіснування народнорозмовних форм із архаїчними.

Таким чином, детально і системно описано словозміну займенника українських говірок Північної Буковини в зіставленні з морфологічними явищами інших українських говірок, що вказує на взаємодію мовних явищ; зроблено спробу визначити словозмінні типи займенника на підставі низки формальних характеристик та можливість з'ясувати релевантні ознаки словозміни при зіставному й ареалогічному вивченні говірок. Наукове дослідження матеріалу може бути позитивно використане для подальшого вивчення діалектології, історії української мови, а також при вивченні закономірностей міжмовних контактів.

Ключові слова: *говірка, морфологія, словформа, словозміна займенник, частина мови, ареал.*

Постановка проблеми. Українські говірки Північної Буковини є однією з архаїчних зон українського діалектного континууму, тому їхній ґрунтовний аналіз має важливе значення для вирішення проблем українського діалектогенезу. І надалі заслуговують на увагу дослідників як старожитні і багаті на інформацію щодо розвитку української мови. Кожна говірка – це неоціненний скарб для діалектологічних, етнографічних, етнолінгвістичних студій, що свідчить про недостатню кількість досліджень цього ареалу. Зміни в системі мови традиційно пов'язують дослідники з її діахронним вивченням. К. Герман зазначав діалектне мовлення як «суперечливу єдність, що перебуває у стані постійної внутрішньої боротьби» [3, с. 66]. Тема наукового дослідження є актуальною, оскільки в мовознавстві ще не було ґрунтовно досліджено систему займенникової словозміни в українських говірках Північної Буковини, описано варіантні відмінкових форм займенника в лінгвогеографічному аспекті.

Аналіз такого матеріалу може слугувати основою для майбутніх напрацювань, які стосуватимуться подальших розвідок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній українській літературній мові є чимало наукових досягнень щодо граматичних особливостей займенника як частини мови. Це праці І. Вихованця, К. Городенської, В. Горпинича, Н. Дзюман, І. Матвіяса, М. Плющ, С. Самійленко, О. Шпитя та інших мовознавців. Специфіку діалектних морфологічних ознак на рівні займенникової парадигми в говірковому мовленні досліджували: К. Герман, Т. Громко, Ю. Громик, Л. Кисляк, М. Ковальчук, А. Колесников, І. Симоненко та ін.

Джерельною базою для написання праці стало дослідження – Герман К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Словозміна. Службові слова. Чернівці : Прут, 1998. Т. II. 215 с., з якої опрацьовано низку карт. Також за допомогою методів: описового (аналіз зібраного матеріалу розпочинався зі встановлення типів слово-

змінної структури та вивчення їхньої належності в системі словозміни) добиралися приклади. Методом зіставлення варіанти займенникової словозміни українських говірок Північної Буковини порівнювалися з відповідними явищами інших українських говірок. Застосовано також лінгвогеографічний аналіз словозміни займенників, де у межах певного ареалу простежувалося використання тієї чи тієї словоформи. Аналіз словозміни не відмежовувався від аналізу інших мовних рівнів, зокрема простежувався зв'язок між морфологією і фонетикою, морфологією і акцентологією.

У дослідженні послуговувались класифікацією українських говірок Північної Буковини та мапами К. Германа зазначеної вище праці [2, с. 213].

Постановка завдання. Метою розвідки є аналіз словозміни займенників в українських говірках Північної Буковини, оскільки саме браком таких досліджень, присвячених системному описові матеріалу, продиктована актуальність нашої роботи. Завдання – виявити всі можливі варіантні форми займенників в українських говірках Північної Буковини за допомогою лінгвогеографічного аспекту. Зазначити переваги вживання певних форм, функціонування яких підкреслює співіснування народнорозмовних форм із архаїчними та літературно-нормативними варіантами, порівнюючи з вживанням їх у сусідніх говірках.

Виклад основного матеріалу. Займенник – це своєрідна частина мови, що увиразнюється від інших іменних частин мови таких, як іменник, прикметник та числівник. Система займенника українських говірок Північної Буковини характерна насамперед тим, що зберігає архаїчні форми, відомі в давньоруській та староукраїнській мовах. Крім того, ще відомі й діалектні новотвори, характерні як для буковинських, так і для деяких сусідніх говорів, зокрема наддністрянських, покутських, гуцульських та подільських.

Зважаючи на вживання займенникових форм певних груп, їх варіативність, в українських говірках Північної Буковини можна виокремити такі розряди.

Особові займенники. Особовий займенник першої особи однини – **я** в родовому відмінку має форму, яка аналогічна формі літературної мови *мене*, у буковинських та буковинських перехідних до гуцульських говірок яскраво виражена форма *ми^ене* з **и** наближенням до **е**.

У давальному відмінку основною формою виступає *ме^н'і*, а також фонетичні варіанти *мин'і* або *й мін'і* [2, с. 92]. У буковинських говірках з деякими рисами наддністрянських чітко просте-

жується вживання форми *ми* або (*м'і*, *н'і* > *м'ні*). У фразеологічних виразах та словосполученнях фіксованими є: *Дай ми х'л'іба ка'валок* (Зелений Гай, Нов.); *Си'диш ми в печ'ін'ках* (Валява, Кіцм.).

Поодиноким вживаним є у буковинсько-надпрутських говірках і варіант такої форми як *мн'і*: *Та дай мн'і с'покій з тоу су'с'ідкоу* (Тарашани, Глиб.).

Знахідний відмінок однини часто виражений формою *ми^е'не*. У буковинських перехідних до наддністрянських, а також буковинсько-надпрутських паралельно можуть вживатися форми *мене* та *не* [2, с. 93]. Відомі також архаїчні форми *мя*, *ня*: *Та ти 'н'ібо мя не* 'виг'іу (Луківці, Глиб.), *Відда'ла ня 'мамка за ко'го хо'тіла...* (Народна пісня).

В орудному відмінку однини, як і в іменниках першої відміни, найтиповішою є форма із закінченням **-ов** (**-оу**) *мно^в* (*мноу*), яку вживають послідовно в українських говірках Північної Буковини: *Пі'демо зо мноу я ска'зала...* (Луковиця, Глиб.), *Поди'вітсья шо він зробив зо мно^в* (Валява, Кіцм.). Під впливом літературної мови у буковинських говірках з деякими рисами подільських, а також у подільських говірках Північної Бессарабії заміняють формою *мною* [2, с. 94]. Паралельно із формами *мноу* та *мною* можуть вживатися й такі діалектні варіанти, як *мно'йов*, рідше *мно'йом*, утворення яких пояснюють шляхом додавання до *мною* закінчень **-ов** та **-ом** за аналогією до вживаних форм іменників I відміни: *А ким, як не мно'йов 'зроблена ца ро'бота?* (Шебутинці, Сок.).

Місцевий відмінок однини виражений формами – *ми'ні* та *мні*, які можуть взаємозамінювати у мовленні. Порівн.: *Шо ти 'видиш на 'міні та'ке страш'не* (Зелений Гай, Нов.). *А в'ін у мні, ду'ші не чув* (Тарашани, Глиб.).

Отже, займенник першої особи в однині є вживаним в таких архаїчних формах, відомих варіантами (*мн'і*, *ми*, *мя*). З діалектних форм-новотворів фіксованими є такі: *ня*, *не*, *мноу*, *'мнойов*, *'мнойом*.

Займенник другої особи **ти** в давальному відмінку однини вживають паралельно *тоб'і* (*туб'і*) з формою *ти*, зрідка *т'і* (Герман, 1998: 95): *Я ті дам 'перцу поче'кай* (Кострижівка, Заст.), *Шо ту'бі ще ка'зати*, *'жінко 'добра?* (Рідківці, Нов.).

Орудний відмінок однини зазначений формою *тобоу*, яку нерідко можуть замінювати формою літературної мови *тобою*: *Шо з то'боу 'сталоси та'ке ли'хе, Г'ларко?* (Шубранець, Кіцм.).

Займенники третьої особи **він**, **во'на** (або *вна* (*уна*)), **воно** в родовому-знахідному однини чоловічого і середнього роду мають різні діалектні

варіанти. Паралельно з літературною формою *його* найбільш вживаним є усічений варіант *го* (буковинські говірки з деякими рисами гуцульських від гуцульських говірок та у буковинсько-надпрутських говірках): *Най го шлях 'трафит та'кого роб'ітни'ка* (Кам'янка, Глиб.). Інші варіанти *йе'го*, *йі'го* менш поширені: *Прий'де і йе'го час, 'будемо 'виїти...* (Турятка, Глиб.). Відомі й стягнені форми *йго*, *іго* [2, с. 97], які виникли внаслідок стягнення при швидкій вимові **е**, **і**: *Та то йго грім у"бив* (Іванівці, Кельм.).

Займенник жіночого роду в родовому-знахідному відмінку однини – **її** вживаний в українських говірках Північної Буковини як паралельна форма до короткого варіанту **ї** (буковинські говірки з деякими рисами гуцульських та буковинські з деякими рисами наддністрянських, і як найбільш вживана форма – буковинські говірки з деякими рисами подільських): *'Дали' ї той у'гузок, шоб несла...* (Стара Жадова, Стор.) [2, с. 100].

З прийменниками в знахідному відмінку жіночого роду досить часто вживають форму *ню* (по *ню*, на *ню*): *Не 'можу на ню ди'витиси, так ні надо'їла...* (Луківці, Глиб.).

У прийменникових конструкціях вживають займенники з протетичним **н**: *Ти чо й'деш до 'него* (Витилівка, Кіцм.), *Не 'мала я шо з неу вого 'рити* (Малий Кучурів, Заст.).

У давальному відмінку чоловічого і середнього роду найчастіше вживаними в українських говірках Північної Буковини паралельно до літературної форми *йому* – це *йе'му*, рідше *ї'му*. Відомі також стягнені форми *й'му*, *і'му*, маргінально *му* [2, с. 103]: *Шо йему не ка'зав це, аби прий'шов 'завтра?* (Ставчани, Кіцм.). *І'му 'траба 'дати хоть 'сотку, шоб пі'шов з то'бов* (Веренчанка Заст.). *Я му 'кажу, а він то то не 'слухає* (Рухотин, Хот).

Орудний відмінок чоловічого і середнього роду фіксований формою *ним*: *Ти з ним бу'деш 'довго ще 'мучитиси* (Малий Кучурів, Заст.). Жіночий рід – *неу* (неу): *Но шо ти неу утіш'ний, цеу 'коровоу* (Коритне, Вижн.). У буковинських говірках з деякими рисами подільських та подільських Північної Бессарабії вживаною є форма *нею* [2, с. 102]. Порівн.: *Ти про шо говориу з нею* (Іванівці, Кельм.).

У місцевому відмінку чоловічого й середнього роду типова форма – *нім*: *На нім був 'файний сар'дак...* (Луковиця, Глиб.). Рідше *'нему*, *й'му*, *і'му*: *На 'нему бу'ло 'видко ве'ликі 'рани*. (Виженка, Вижн.).

Зворотний займенник себе. У родовому відмінку зберігається форма *себе*. Давальний від-

мінок – *со'бі* (буковинські говірки з деякими рисами подільських та подільські Північної Бессарабії); фонетичний варіант *су'бі* (буковинські говірки з деякими рисами гуцульських та буковинсько-надпрутські): *Ро'би су'бі як 'знаєш* (Берегомет, Вижн.), маргінально в буковинських говірках з деякими рисами наддністрянських фіксованою є енклітична форма *си* [2, с. 106]: *'Куплю си ту 'землю, бо 'дуже 'хочу її* (Товтри, Заст.). В орудному відмінку найчастіше вживаною є форма *собов* (*собоу*): *Та ти возми з собоу ту остроу сокиру...* (Луківці, Глиб.).

Вказівні займенники. Основною і найдавнішою формою чоловічого роду вказівного займенника **той** в українських говірках Північної Буковини є варіант *тот*: *Тот 'хлопец най'ліпший* (Кам'яна, Глиб.). Маргінально можуть вживати форми ще й *тамтой*, *туттой*, які мають значення аналогічне: *З там'того гор'ба 'видко 'дуже 'добре* (Рідківці, Нов.).

Називний відмінок жіночого роду фіксований варіантами – *тота* і усеченого – *та*, які є вживаними у говірках. У буковинсько-надпрутських та східній частині подільських говірок Північної Бессарабії функціонує переважно усічений варіант – *та*: *Та днина ще не прийшла...* (Горбівці, Глиб.) [2, с. 114]. Називний середнього роду – *тото* (*тоте*) і усічені *то*, *те* рідше *тамте*: *'Хлопчи, там'те се'ло да'леко ще?* (Чорнівка, Нов.).

Наявність в українських говірках Північної Буковини редуплікованих форм займенників *тот*, *то'то*, *то'та* вказує, що ці форми могли бути панівними (основними) протягом тривалого часу. Так у чоловічому роді з давнього (**тъ**) **ъ** повністю збіглось з **о**, яке було в формі середнього роду (*то*), внаслідок чого форми чоловічого та середнього роду стають однаковими. Причиною чого були фонетичні зміни, а наслідком – морфологічні, оскільки утворюється нова форма в результаті морфологічної асиміляції до *тот*.

Родовий відмінок однини чоловічого та середнього роду представлений формами *то'го* або *там'того*: *Там'того чоло'віка ви'їли, шо пі'шов*. *В'ін й'кийс диваку'ватий* (Лашківка, Кіцм.). Жіночий рід – займенник *тої* або *той*, остання форма якого утворюється внаслідок відпадання у вимові після **й** кінцевого ненаголошеного **і**: *Ти не 'знаєш той 'жінки, во'на у'же 'тутка не жие* (Шебутинці, Сок.).

Давальний відмінок чоловічого й середнього роду зазначений займенниковими формами *т'ом'у*, жіночого – *тій*, *ті*, рідше *тії*.

У знахідному відмінку для неістот фіксованими є форми називного відмінка, для істот вживають форми родового відмінка.

Орудний відмінок чоловічого і середнього роду представлений формами – *тим*, рідше – *том*, жіночого роду – *тоу*, *тою*, рідше *тією* або *же тею*. Найбільш вживаною є форма *тоу*: *Я не можу н'і'чо ро'бити тоу, ру'коу*. *Дуже бо'лит* (Лужани, Кіцм.); *Ти 'тоу голо'воу 'думай 'трохи, 'нашо 'вона то'б'і на пле'чах* (Виженка, Вижн.). У буковинських говірках перехідних до подільських та подільських Північної Бессарабії переважає форма *тою*. Літературно-нормативний варіант *тією* не активізувався у мовленні буковинців [2, с. 115].

У місцевому відмінку чоловічого й середнього роду вживаними є форми – *т'ім*, *'тому*, а в жіночому – *ті*, *тій*: *А на т'ім 'боці 'було 'б'іше тра'ви зе'леної* (Кам'яна, Стор.); *Ти т'і 'ж'інці перека'зала новину...* (Рингач, Нов.).

У множині називний відмінок займенника має декілька форм – *ті*, *тот'і* (*тут'і*), *тамт'і*. Форма *тамт'і* може вживатися і у непрямих відмінках: *За тамт'ими л'юг'ми 'траба 'довго 'плакати, бо 'инчих не 'буди* (Лашківка, Кіцм.).

Форми вказівного займенника *цей* в українських говірках Північної Буковини фіксовані як давніші варіанти: *сей*, *ся*, *се*, редуковані *сес*, *се'се*, *се'са* (*се'ся*), а також утворені відповідно до нового варіанту: *цес*, *це'се*, *це'са*. Порівн.: *Цес дуб рос'те уже 'дуже да'но* (Черешенька, Вижн.). *Це'се 'діло не прос'те...* (Виженка, Вижн.). *'Квітка це'са розцві'тає 'дуже 'рано* (Шепіт, Пут.).

Називний відмінок однини вказівного займенника *цей*: *сей*, *ци'сей*, *о'цей*, *цес*, *цей'во*, які локально є вживаними. Форми *о'цей*, *ци'сей*, *цес* і *цей'во* поширені в буковинських говірках з деякими рисами гуцульських та в гуцульських говірках [2, с. 107]. Паралельно з формою *цей* вживаною є *сей* (в буковинських говірках перехідних до подільських), дуже рідко можна почути і *цей'во*: *О цей'во чоло'в'ік має на 'продаж 'гуси* (Клинівка, Стор.).

У називному відмінку середнього роду поряд *се* (*се*) і *се'се* (*се'се*), або *же те'се*, *о'це*: *Ци'се 'поле ко'лис 'було ши'роке, а 'зарис уо'рالی* (Топорівці, Кіцм.).

У називному відмінку жіночого роду із формою займенника *ця* паралельно є вживаними *ца*. Фонетичні варіанти – *са* і *с'а* є вживаними у подільських говірках Північної Бессарабії, у буковинських з деякими рисами гуцульських поширені форми – *ци'са* і *ца'во*: *'Доста 'файна*

ци'са 'д'і'учи'на (Дихтинець, Пут); *Ка'жи, кот'ра те'бе 'била? А'ди ца'во* (Нові Бросківці, Стор.). У буковинських говірках з деякими рисами наддністрянських маргінально вживаною є форма *се*: *се 'д'і'учи'на?* [2, с. 109].

Родовий відмінок чоловічого й середнього роду вказівного займенника *цей* – *'сего*, *'цего*. Активно вживаною є форма *'цего*: *'Цего 'часу н'і'коли не хва'тає* (Драчинці, Кіцм.). Поодинокі – *'сего* і паралельно літературно-нормативний варіант – *'цого* (буковинські говірки з деякими рисами подільських) [2, с. 108].

У жіночому роді – *сеї* (*сей*), рідше *цеї*, *оцеї*, *цей*. Форма *цеї* є найбільш поширеною в буковинсько-надпрутських говірках і виступає як паралельний варіант до форм: *цей* – у буковинських говірках з деякими рисами гуцульських та *сей* – у буковинських з деякими рисами подільських [2, с. 110].

У давальному відмінку вживаними є форми – *'сему*, *'цему*, жіночий рід – *сі*, *сій*: *Сій ди'тині 'треба ска'зати, аби во'на 'знала шо то не'добре* (Романківці, Сок.).

У знахідному відмінку чоловічого та середнього роду вживаними є форми, називного та родового відмінків однини. У жіночому роді вживають форми *сю*, *цу*: *Як я че'кала на цу 'днину* (Валява, Кіцм.). *Сю но'вину 'вчора це 'знала* (Перківці, Кельм.).

Орудний відмінок чоловічого й середнього роду представлений формами *сим*, *цим*; жіночого роду – *цеу* (*сеу*), *сею* або *цеу*, *цею* поодинокі *цією*. Найбільш вживаною є форма *цеу*: *Цеу го'родиноу не на'йши 'добри* (Малютинці, Кіцм.). У буковинських з деякими рисами подільських та подільських говірках Північної Бессарабії – *цею*: *З цею ро'ботою н'і'коли не розбага'т'ієш* (Рашків, Хот.) [2, с. 111].

У місцевому відмінку чоловічого й середнього роду вживаними є форми – *с'ім* (*ц'ім*), *'сему* (*'цему*). *А на 'цему 'слові бу'вайте здо'рові...* (Колядка). У жіночому роді вживаними є такі форми – *с'і* (*ц'і*), *с'ій* (*ц'ій*): *За'мерзнемо у сі(ц'і) сту'ден'і 'хат'і* (Топорівці, Нов.).

Називний відмінок вказівного займенника *ці* має такі варіанти: *ц'і* (*с'і*), *си'с'і*, *ци'с'і*, *ц'і'во*, *оц'і'во*, *о'ц'і*. Найбільш вживана форма – *ц'і* (*с'і*), як паралельні *ци'с'і*, *си'с'і* виступають в буковинських говірках з деякими рисами гуцульських. Інші – поодинокі вживаними [2, с. 113]. У непрямих відмінках – *с'і*, *сих*, *сим*, тобто давніші форми паралельно з новими *ц'і*, *цих*, *цим* (або *цих'во*, *оцих'во*): *Оцих'во вам 'треба дров? Таж во'ни гни'л'і* (Пашківці, Хот.).

Неозначені займенники з частиною *-сь* в українських говірках Північної Буковини вживають з твердим *с* – *хтос, шос, когос*: *А то шо хтос шос знау. Ко'гос 'траба бу'ло спи'тати як то'то 'робитси* (Луківці, Глиб.). *То хтос ска'зав, шо йо'го у'били* (Шубранець, Заст.). *Це ро'билоси в 'когос 'майстра, бо 'дома та'ке не 'зrobiши* (Банилів, Вижн.).

Висновки. Отже, наукове дослідження дає можливість простежити, що вжитку діалектні форми займенників в українських говірках Північної Буковини відмінні від літературного варіанту. Це зумовлено збереженням давніх форм, відомих ще в давньоруській і староукраїнській мовах. До таких давніх форм належать *мні, ми (мене), ти, си, мя, тя, ся* та ін. Суто діалектні форми мають специфічні відмінкові флексії або редупліковані форми, невідомі в літературній мові (*мнов, 'мно-йов, то'бов, то'та, то'то, там'ті, се'са, се'се*), досить часто є вживаними в інших західноукраїнських говорах. Діалектними вважаємо і ті займенникові форми, в яких простежуються типові фонетичні риси буковинських говірок (*м'і, т'і, св'і, н'я, хтос, когос* тощо). Досить багато форм є вживаними з відмінними від літературної мови наголосом (*'мого, 'твого, 'єго, 'єму, 'чиєх*). Зберігається в мовленні і тричленна система вказівних займенників, коли вказує займенник *сей, ся, се*, на більш далекий об'єкт – *тот, то'та, то'то*, або (третій) об'єкт може позначатися займенниками *там'той, там'та, там'те*.

Вивчення карт атласу українських говірок Північної Буковини (АУГПБ) та коментарів до них дозволяє зробити висновок, що ремарки засвід-

чують тенденції, які виникають унаслідок контактів діалектної систем з літературною. В описі нам не вдалося охопити всі діалектні особливості займенникових форм, поширених в українських говірках Північної Буковини, але із нашого огляду можна зазначити, що займенникова словозміна зберігає автентичні варіанти, а дець це власне українські інновації, також – результат взаємодії суміжних говірок (гуцульських, подільських, наддністрянських), ареал яких продовжується на сусідні території.

Умовні скорочення:

1. Вижн. – Вижицький район Чернівецької області
2. Глиб. – Глибодський район Чернівецької області
3. Заст. – Заставнівський район Чернівецької області
4. Кельм. – Кельменецький район Чернівецької області
5. Кіцм. – Кіцманський район Чернівецької області
6. Нов. – Новоселицький район Чернівецької області
7. Пут. – Путильський район Чернівецької області
8. Сок. – Сокирянський район Чернівецької області
9. Стор. – Сторожинецький район Чернівецької області
10. Хот. – Хотинський район Чернівецької області

Список літератури:

1. Аркушин Г. Зимові свята та обряди жителів Підляшшя. Науковий вісник Чернівецького національного університету: збірник наукових праць. Вип. 475–477. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. С. 603–608.
2. Герман К. Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Словозміна. Службові слова. Т. II. Чернівці : Прут, 1998. 215 с.
3. Герман К. Проблема наукової інтерпретації лінгвістичних атласів. Діалектологічні студії. 6. Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації. Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ. Львів : Львівська політехніка, 2006. С. 61–70.
4. Словник буковинських говірок / за ред. Н. В. Гуйванюк. Чернівці: Рута, 2005. 688 с.
5. Буковинські говірки: хрестоматія діалектних текстів / укл.: Н. Руснак, Н. Гуйванюк, В. Бузинська. Чернівці : Рута, 2006. 383 с.

Hazhuk-Kotyk L. H. PRONOUN WORD CHANGE IN UKRAINIAN DIALECTS OF NORTHERN BUKOVYNA: LINGUOGEOGRAPHICAL ASPECT

The article deals with the functioning of dialect norm in Ukrainian dialects of Northern Bukovyna that are quite stable, they, though have undergone several changes under the influence of literary language, are still a reliable source for linguists for further studies.

It is established that at the present stage of the Ukrainian language development on the territory of Northern Bukovyna there is a parallel use of literary and dialect language, there is a process of introduction into current use along with dialect words and grammatical forms literary variants. The use of specific dialect forms,

their transformations at present become topical both for preservation of language treasures and enrichment of the Ukrainian literary language. Linguogeographic study of dialect space creates new, not uncovered until now possibilities in most detailed studies of dialects – to study elements of dialect speech in their development, or, quite opposite, gradually become stable. Linguistic maps allow us to reveal the core and periphery of dialect spatial forms.

The article makes an attempt to study the system of pronominal change in the Ukrainian dialects of Northern Bukovyna that is manifested by semantic classes of pronouns, which functioning highlights coexistence of popular forms with archaic ones.

Therefore, detailed and systemic description of pronoun word change of the Ukrainian dialects of Northern Bukovyna in comparison with morphological phenomena of other Ukrainian dialects indicates to interaction of linguistic phenomena. An attempt to establish word change types of pronouns based on a number of formal characteristics enables us to determine relevant features of word change in comparative and areal study of dialects. The study of materials may positively further the study of dialectology, history of the Ukrainian language, and also the study of regularities of interlanguage contacts

Key words: *dialect, morphology, word form, pronoun word change, part of speech, region.*